19/05/2022

Μήνυμα ελπίδας η αποκατάσταση του Παναγίου Τάφου

/ Επικαιρότητα

Στις 26 Οκτωβρίου του 2016 ο Πανάγιος Τάφος ξανάνοιξε μετά από 7 ή – κατά άλλους μελετητές – 5 αιώνες σε ζωντανή μετάδοση από το National Geographic σε ένα τηλεοπτικό κοινό 2 δισεκατομμυρίων ανθρώπων. Η καθηγήτρια του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, Τώνια Μοροπούλου ήταν ο άνθρωπος πίσω από την διεπιστημονική ομάδα και τις καινοτόμες εργασίες για την αποκατάσταση του ιερού κουβουκλίου του Πανάγιου Τάφου.

«Είμαστε ευτυχείς, είμαι ευτυχής που παρουσίασα στον Δήμο Αθηναίων μετά από

πρόσκληση από τον δήμαρχο Αθηναίων, Κώστα Μπακογιάννη, το έργο της διεπιστημονικής ομάδας του ΕΜΠ. Ένα έργο που δεν ένωσε μόνο τις χριστιανικές κοινότητες στην Ιερουσαλήμ, ένωσε τους δύο λαούς της Ιερουσαλήμ, το Ισραήλ και την Παλαιστίνη, και μπόρεσε να δώσει το μήνυμα της ελπίδας και της ανάστασης σε όλη την ανθρωπότητα που το παρακολούθησε» είπε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η κ. Μοροπούλου μετά από μια εκτενή παρουσίαση της μεθοδολογίας και των τεχνολογιών που εφαρμόστηκαν στο παγκόσμιου βεληνεκούς μνημείο.

Όπως εξήγησε η κ. Μοροπούλου, το εργοτάξιο στήθηκε με τέτοιο τρόπο ώστε να μην διακοπούν οι λατρευτικές λειτουργίες και οι προσκυνητές να συνεχίσουν να προσέρχονται ανεμπόδιστα και με ασφάλεια. Επιπλέον, οργανώθηκε εργαστήριο συντήρησης και ένα διεπιστημονικό εργαστήριο, με στόχο τον άριστο συντονισμό όσων συμμετείχαν στο έργο, ενώ επιλέχθηκαν αποκλειστικά τεχνικές ελάχιστα παρεμβατικές. Το ΕΜΠ συνήθως εκπονεί έρευνες και όχι έργα, όμως, εν προκειμένω, ανέλαβε πολύ περισσότερους ρόλους υποστηρίζοντας επιστημονικά τις εργασίες και εισηγούμενο στην διοίκηση του έργου, στην οποία συμμετείχαν και οι Χριστιανικοί ηγέτες, για την λήψη αποφάσεων και τη διαχείριση του εργοταξίου. Μάλιστα, προκειμένου να προχωρήσουν οι εργασίες επιτεύχθηκε μια ιστορική συμφωνία μεταξύ των τριών χριστιανικών κοινοτήτων, εξουσιοδοτώντας τον Ελληνορθόδοξο Πατριάρχη Ιεροσολύμων, σε διαρκή συνεργασία με τους προκαθήμενους των τριών Χριστιανικών Κοινοτήτων, των φυλάκων του Παναγίου Τάφου, τον Πατριάρχη Ιεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλο Γ’, τον Κουστωδό της Αγίας Γης του Τάγματος των Φραγκισκανών, Pierbattista Pizzaballa (έως Μάιο 2016), σημερινό Λατίνο Πατριάρχη στα Ιεροσόλυμα, και Fransesco Patton (από Ιούνιο 2016), καθώς και τον Αρμένιο Πατριάρχη στα Ιεροσόλυμα, κ.κ. Nourhan Manougian, να συντονίζει όλες τις επιστημονικές, τεχνικές και διαχειριστικές δομές του έργου. Πρόκειται για ένα έργο «καινοτόμο το οποίο εγγράφει τις δικές του παρακαταθήκες στην προστασία των μνημείων» επισημαίνει η κ. Μοροπούλου, προσθέτοντας ότι «την ενότητα» που προσέφερε στις κοινότητες της Ιερουσαλήμ «θέλουμε να εξακολουθήσουμε να την υπηρετούμε».

Η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε στον Πανάγιο Τάφο, με εξαιρετικά σχολιαστική και επίπονη δουλειά από ελληνικά συνεργεία αναστηλωτών και συντηρητών, «αποτέλεσε τουλάχιστον για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπόδειγμα διεπιστημονικής μελέτης και έργου αποκατάστασης, αναστήλωσης και συντήρησης. Για αυτό παρουσιάστηκε και διαμορφώνει τις σύγχρονες τάσεις της προστασίας των μνημείων. Εάν κανείς δει την επιστημονική παραγωγή από εκεί και πέρα, έχει ήδη αφήσει τη σφραγίδα του αυτό το έργο» υπογραμμίζει η καθηγήτρια του ΕΜΠ. Για παράδειγμα, χρησιμοποιήθηκαν καινοτόμα εργαλεία για την διάγνωση των μη ορατών στρωμάτων του ιερού κουβούκλιου. Με τη χρήση γεωραντάρ η ομάδα

προχώρησε στην προβολή της εσωτερικής δομής του μνημείου, χωρίς να προκαλέσει οποιαδήποτε καταστροφή, γεγονός που επέτρεψε την εκτίμηση της ποσότητας αλλά και των υλικών αποκατάστασης και συντήρησης.

Ο δήμαρχος Αθηναίων Κ. Μπακογιάννης στον χαιρετισμό του χαρακτήρισε το έργο «εμβληματικό» επισημαίνοντας μάλιστα ότι η συγκεκριμένη λέξη χρησιμοποιείται «μάλλον καταχρηστικά σε άλλες περιπτώσεις, σε άλλα, συνήθως μεγάλου προϋπολογισμού και πολλών αναμενόμενων θετικών επιπτώσεων, τεχνικά έργα». Ωστόσο, όπως είπε ο κ. Μπακογιάννης, «κανένα δεν μπορεί να συγκριθεί, κανένα δεν μπορεί να προσομοιωθεί με το έργο που συζητάμε σήμερα. Είναι μοναδικό». «Στην Ιερουσαλήμ ανάμεσα στη Μεσόγειο και τη Νεκρά Θάλασσα, μια πόλη μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO, μια πόλη με τέσσερις συνοικίες, τη χριστιανική, την αρμένικη, τη μουσουλμανική και την εβραϊκή (η σειρά αναφοράς ασφαλώς είναι τυχαία) με ένα τοίχος 4 χλμ. του 16ου αιώνα, το οποίο διαθέτει 8 πύλες, από τις οποίες 7 είναι ανοικτές, στην παλιά Πόλη που μέσα σε ένα τετραγωνικό χιλιόμετρο περικλείονται 50 αιώνες ιστορικής διαδρομής, εκεί που προσκυνούν 20 αιώνες χριστιανικής πίστης, βρίσκεται το σημαντικότερο μνημείο του Χριστιανισμού και όχι μόνο, ο Πανάγιος Τάφος» σημείωσε ο δήμαρχος Αθηναίων. Όπως επεσήμανε ο κ. Μπακογιάννης, η τελευταία φορά που εκτελέστηκαν εργασίες στον Πανάγιο Τάφο, τον «λαξευμένο σε βράχο, μέσα από μια αλληλουχία καταστροφών που υπέστη, αλλά και αναστηλώσεων, οι οποίες αμφότερες αναδεικνύουν την ιστορική του πορεία» ήταν πριν από 70 χρόνια. «Μας χαροποιεί ιδιαίτερα που το έργο βρέθηκε στα έμπειρα χέρια της διεπιστημονικής ομάδας του ΕΜΠ, ενός εκπαιδευτικού Ιδρύματος που αποτελεί βαριά κληρονομιά,αλλά και τοπόσημο, ένα αληθινό κόσμημα για την πόλη μας» είπε ο δήμαρχος Αθηναίων, συγχαίροντας την καθηγήτρια του ΕΜΠ και όλη την ομάδα που εργάστηκε στο έργο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι παρά την αυξημένη δυσκολία του εγχειρήματος, όπως είπε η κ. Μοροπούλου, «το αποκατεστημένο Ιερό Κουβούκλιο παραδόθηκε ολοκληρωμένο εντός χρονοδιαγράμματος και με απόλυτη διαφάνεια όσον αφορά την οικονομική διαχείριση» ενώ σε αυτό εργάστηκαν 70 Έλληνες επιστήμονες, αναστηλωτές, συντηρητές και τεχνίτες διαφόρων ειδικοτήτων. Επιπλέον, έκτοτε, η επιστημονική έρευνα συνεχίζεται για τα ιστορικά υλικά, σχετικά με την τεχνολογία, την προέλευσή τους και την αρχαιομετρία, ενώ η ομάδα στοχεύει στην ανάπτυξη και ανάρτηση όλων των δεδομένων σε πλατφόρμα 5 διαστάσεων με όλα τα επίπεδα πληροφορίας και την απεικόνιση όλων των ιστορικών φάσεων του μνημείου με βάση τα δεδομένα που συλλέχθηκαν και αναλύθηκαν αλλά και τη διάχυση στην επιστημονική κοινότητα όλης της πολύτιμης εμπειρίας και τεχνογνωσίας που αποκτήθηκε.

(Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ / Φωτογραφία αρχείου)